

*Mandagsaftener
i Sengeløse
2022 - 2023*

G. Skorgaard.

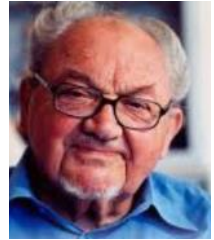

Mandag 7. november 2022, kl. 19.30
Professor emeritus Tim Knudsen
Anker Jørgensen - folkets mand

Anker Jørgensen var med knap 14 måneders afbrydelse Danmarks statsminister fra 1972 til 1982. Han kom fra meget små kår, og han var den første statsminister i 63 år, som ikke havde været minister forud.

Hans eftermæle blev, at han var dybt sympatisk og menneskelig. Han blev også populær i en stor del af befolkningen. Men ifølge eftermælet var han også en dilettant, der førte Danmark på randen af økonomisk sammenbrud. Vi vil se på hans baggrund, og vi skal prøve at indkredse, hvorvidt denne beskrivelse af ham som sympatisk dilettant er holdbar - og trænger den til nogle nuanceringer?

Og hvad er egentlig en god statsminister? Det spørgsmål er fortsat aktuelt.

Mandag 14. november 2022, kl. 19.30
Tidl. højskoleforstander Lillian Hjorth Westh
Rundt om Olaf Høst

Selv siger hun: ”Bornholm, Gudhjem og Oluf Høst hænger nøje sammen. Museet ligger i dag i hans hjem på Norresan i Gudhjem og er et besøg værd.

Foredraget er ikke en analyse af malerierne, men handler om manden, maleren og gudhjemboen Oluf Høsts liv, virke og betydning fra hans fødsel i Svanke i marts 1884 til hans død i Gudhjem i maj 1966.”

Lillian er altid en kær gæst hos os. Med sin umiskendelige bornholmske stemme bringer hun den dejlige ø i erindring. Mange af os forbinder hende med ophold på Bornholms Højskole og også besøg på Olaf Høst Museet.

Vi kan igen glæde os til mødet med Lillians sprudlende fortælleglæde.

Mandag 21. november 2022, kl. 19.30
Organist Jeppe S. Rønnow, Herstedvester Kirke
Berlinerfilharmonikerne

Orkesteret har en helt særlig aura omkring sig. Klangen kan føres tilbage til 1882, mener musikerne, og deres valg af chefdirigent følges verden over, som var det et pavevalg. Furtwängler, Karajan, Abbado, Simon Rattle – alle har de

formet orkestret.

Jeppe Rønnow er musikanmelder på Magasinet KLASSISK, og har en stor svaghed for Berlinerfilharmonikerne, som han har fulgt i en årrække. Vi vil høre musikseksempler helt tilbage fra 1913, se klip fra orkestrets storhedstid og høre, hvad der skaber den særlige klang. Men også den nye chefdirigent Kirill Petrenko får vi at opleve gennem orkestrets moderne *Digitale Koncertsal*.

Mandag 28. november 2022, kl. 19.30
Cand mag. Niels E. Larsen, Sengeløse

Den danske og skandinaviske udvandring til nordamerika.

Fra 1865 til 1914 udvandrede ca. 2,4 mill. mennesker fra Skandinavien til U.S.A. og Canada. 1,1 mill. kom fra Sverige, 0,9 mill fra Norge og kun 0,4 mill. fra Danmark. Tallene er usikre. Både før og efter nævnte periode emigrerede tusinder af skandinaver til Nordamerika, og det fortsætter. Drømmen om Amerika lever stadig.

Men hvorfor drog disse millioner over Atlanten for at begynde et nyt liv? Hvem var de, og hvordan fik de oplysninger om mulighederne i Amerika? Hvordan betalte de den dyre rejse? Hvorledes kom de fra New York til bestemmelsesstedet, og hvorfor tog de til netop disse steder? Hvad arbejdede de med, og klarede de sig? Gik "Drømmen om Amerika" i opfyldelse for dem? Hvad var specielt ved dem, og blev nogen af dem kendt i deres nye land? Det er bl.a. disse spørgsmål, jeg vil besvare i min beretning.

Mandag 5. december 2022, kl. 19.30

Bo Kristiansen

Den hvide massai

Jeg har arbejdet med projekt- og programledelse i Afrika (seks år i Kenya og fire år i Tanzania) ansat af DANIDA og Mellemfolkeligt Samvirke.

Jeg blev for godt 12 år siden udnævnt til Alaigwanani (medlem af ældrerådet) i en Maasai klan i det nord-vestlige Tanzania. Har som Alaigwanani for klanen gennemført tre vandprojekter, hvorfra ca. 800 massaier i dag får frisk vand til deres bosted.

I foredraget ”Den Hvide Maasai” fortæller Bo Kristiansen om:

- Massaierne som et oprindeligt folk.
- Hvorfor han blev medlem af ældrerådet, og hvad det indebærer.
- Hvordan man på et minimalt budget kan gennemføre et vandprojekt i Tanzanias ørken og med stor effekt.

Mandag 12. december 2022, kl. 19.30, JULEMØDE

Organist Charlotte Andersson, Herstedvester Kirke

Julefortællinger i ord og musik

Denne aften har Charlotte ledsagelse af Jeppe Rønnow, som også er organist i Herstedvester Kirke.

De besøger os med et program bestående af oplæsning og musiske juleklassikere på saxofon, sang og klaver. Aftenen er præget af hygge og fællessang med krydderi på.

Det bliver helt sikkert en juleafslutning noget ud over det sædvanlige.

I pausen må vi se, om det i år kan blive til gløgg og æbleskiver.

Vi ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår

Mandag 9. januar 2023, kl. 19.30
Havforsker Arne Redsted Rasmussen
Havslanger i forskningens tjeneste.

Havslanger er vidt udbredte og forekommer på relativt lavt vand i det Indiske Ocean og Stillehavet.

De består af to grupper: de æglæggende havslanger også kaldt havkrait og de ungefødende havslanger også kaldt de ægte havslanger. Havslanger har udviklet et hav af nye morfologiske tilpasninger til deres levevis i havet, hvilket gør dem til en super spændende dyregruppe at undersøge.

Foredraget vil omhandle forskningen inden for begge havslangegrupper, hvor vi blandt andet har arbejdet med systematik, CT-scanning af hjerner, mimicry, hovedstørrelser, artsdannelse og nye arter, undersøgelse af giften, samt brugen af havslanger som bio-indikatorer. Foredraget vil også komme ind på de mange ekspeditioner, som vi har gennemført i Asien og den Australske region og hvilke konsekvenser en global opvarmning kan have for havslangernes levevis.

Mandag 16. januar 2023, kl. 19.30
Historiker Birgitte Rosenhegn, Holbæk
Peter Sabroe - De fattiges værner og de riges ris

I første halvdel af det 20. århundrede fandt man rundt om i danske arbejderes hjem et billede på væggen. Ikke af kongen, som hos borgere og bønder, men et billede af en mand med bølget hår, flot snoet overskæg og stærke øjne.

Kært barn har mange navne og dette gælder også Peter Sabroe: børnevennen, socialdemokraten, redaktøren, agitatoren, socialreformatoren, politikeren og provokatøren. Sabroe delte vandene!

Fra helt ung kastede han sig ind i alle sager, der vakte hans indignation. Magtmisbrug og uretfærdighed, især overfor landets svageste, skulle bekæmpes med alle midler; Sabroe er for eksempel den eneste politiker, der har medbragt ildelugtende smagsprøver i folketingsalen for at fortælle om dårlige forhold på børneinstitutioner.

Børn, dyr, tyende, enker, fanger; alle dem på bunden af samfundet – de oversete – kæmpede han for. Modstanderne var mange, også inden for hans eget parti. Sabroes liv endte i en tragisk katastrofe, men selvom hans virke var kort, og hans indsats efterhånden gik i glemmebogen, er mange af hans mærkesager i dag en selvfølge i samfundet.

Mandag 23. januar 2023, kl. 19.30

Nødhjælpsarbejder Palle Krone:

Dansk Røde Kors

Palle kan se tilbage på en lang karriere som nødhjælpsarbejder, der tæller indsatser i lande som Somalia, Pakistan, Kenya, Afghanistan og Sydsudan. Han vil fortælle om sit arbejde i forskellige katastroferamte områder. Senest har han arbejdet som psykosocial udsending blandt Rohingya-flygtninge i Bangladesh.

Han deltog også i Røde Kors' studierejse til Etiopien i efteråret i 2019, hvor han besøgte Røde Kors i Danmarks projekter i landet - en oplevelse, han også gerne fortæller om.

Palle vil desuden fortælle generelt om Røde Kors og det arbejde, som Røde Kors udfører, herunder om Røde Kors' arbejde i Ukraine.

Mandag 30. januar 2023, kl. 19.30

Lektor cand. mag. Uwe Lindholdt

Grønland - fra koloni til selvstyre.

Hvordan er det inuitiske samfund i Grønland blevet ændret ved mødet med europæerne i form af hvalfangere og den danske kolonisation? Hvorfor har det været så svært at gøre Grønland til en lige-stillet del af det danske rige? I dag er grønlandsk det officielle sprog, men skal dansk også fremover være det første fremmed-

sprog?

Det tager biolog Uwe Lindholdt fat på til foredraget, hvor han også kommer omkring spørgsmål som: Hvordan går det med de gamle erhverv som fangst og fiskeri og de nye med udvinding af vandkraft, olie, kul og mineraler, landbrug i Sydgrønland og udvikling af turismen? Hvilke fordele og ulemper giver den globale opvarmning i Grønland? I dag har Grønland selvstyre med en stor grad af selvforvaltning, men stadig med et stort økonomisk tilskud fra Danmark. Hvilke ønsker og muligheder har Grønland for at blive helt selvstændig engang i den nærmeste fremtid?

Uwe har boet, arbejdet og været guide for turister i Grønland, så hans viden om landet bygger på stor erfaring.

Mandag 6. februar 2023, kl. 19.30

Carsten U. Larsen, mag.art. Nordisk arkæologi

Tiden før skriften – sten-, bronze- og jernalderen

I mere end 12.000 år har der levet mennesker i Danmark.

I de sidste 1.000 år har vi kunnet læse og tolke de skriftlige kilder. For de første 11.000 år har vi ”kun” de materielle efterladenskaber i form af genstande, bopladser, gravhøje, mo-sefund etc. Dem anvender arkæologerne til at fortælle om forhistoriens samfund.

Foredraget giver et overblik over sten-, bronze- og jernalde-ren med nogle præsentationer af tidernes skiftende beboelser, gravskikke og ofringer. Der kigges også ned i arkæologernes værktøjskasse for at få en fornemmelse af metoderne ved udgravninger. stratigrafi, krydsdaterin-ger, typologi, træringe, C14-dateringer, strontiumanalyser, DNA..

Der vil være rig lejlighed til spørgsmål.

Carsten U. Larsen er arkæolog og har arbejdet på Nationalmuseet i mere end 25 år.

Mandag 13. februar 2023, kl. 19.30.

Foredragsholder Lone Veng

Mercy Ships

Lone Veng er frivillig foredragsholder og medlem af Mercy Ships bestyrelse og vil med fortællinger og billeder dele de livsfor-vandlende historier fra hospitalsskibene *Global Mercy* og *Africa Mercy* med tilhørerne.

I sammenlagt ti måneder ligger hospitalsskibene *Global Mercy* og *Africa Mercy* ved kaj i hver sit værtsland. I den periode vil omkring 2.000 lokale patienter modtage gratis operationer. *Africa Mercys* tandklinik på land og *Global Mercys* tandklinik på skibet vil behandle i omegnen af 8.500 patienter. Det er omtrent 10.000 mirakler på ti måneder.

Udover at tilbyde gratis behandling og operationer træner Mercy Ships lokale fagpersoner og renoverer sundhedskli-nikker, som bruges af skibenes personale, mens skibene lig-ger i havn. Disse faciliteter og de lokale fagpersoner, der har gennemgået et træningsforløb, er nu med til at opbygge lan-det, hvilket gavner lokalbefolkningen, også efter skibene er sejlet videre.

Mandag 22. februar 2023, kl. 19.00,
Selve foredraget starter kl. 19.30
Lærer Ruth Trier, Taastrup
Kommunens indkøb af kunst

Vi er naturligvis alle nysgerrige efter at vide, hvilke tanker og overvejelser, der ligger bag erhvervelserne på borgernes vegne. Selv siger Ruth Trier om aftenens foredrag:
“Kunst indkøbt af Høje-Taastrup Kommunes Kulturelle Samråd er placeret i de oprindelige landsbyer og stationsbyer. Der knytter sig historier til de fleste placeringer, som jeg gerne vil introducere jer til.”

Denne aften afholdes Mandagsaftenernes årlige generalforsamling, derfor er mødetiden kl. 19.00.

Mandag 27. februar 2023, kl. 19.30
Klaus Mynzberg
Vikingelandsbyen i Albertslund.

Klaus er daglig leder af vikingelandsbyen, som er et historisk værksted, som ligger med en smuk udsigt over Store Vejleådal. Han er uddannet tømrer og naturvejleder og har været ansat i vikingelandsbyen siden 2005. Landsbyen er specielt indrettet til besøg af skoleklasser, hvorfor der kun er åbent i skoletiden. Besøgende er dog altid velkommen til bare at gå en tur i området. Sidste nyt er Vikingebroen mellem vikingelandsbyen og Kroppedal Museum.

**Mandagsaftenerne er foredragsaftener, der i år afholdes i
Fritidshuset ved Hallen, Spangåvej 9, kl. 19.30 - 22.00**

Tilmelding sker ved at indbetale det fulde årskontingent, kr. 750,00,
til konto 2277 - 3230 040 396.

Husk at skrive navn og tlf. i meddelelse til modtager.

Betaling kan også ske den første foredragsaften.

For enkeltforedrag betales kr. 100,00

Priserne er inkl. kaffe/te og kage.

Spørgsmål om betaling rettes til kasserer Monika Bellmann, tlf. 26 28 98 65

Nærmere oplysninger om foredragene kan fås ved henvendelse til
formand Gert Lauridsen på tlf. 30 12 46 46

Ændringer pga. vejret, eller sygdom kan ske. Alle er velkommen.